

Numa iadu, săracu!
Nici nu-i bine să-l vedem
După ce feciori sîntem.

4791

Cine gioacă-n ușa șurii?
Dracu și Fata Pădurii!

4792

Io ca mine nu văd om
Pă pălincă și pă somn
Și la lucru "nem tudom"!

4793

Io am fo' și io oi si
Techergheu' uliții!

4794

Zis-am zău și m-am giurat
Că n-oi mere sara-n sat
La neveste cu bărbat,
C-oi zini cu capu spart!

4795

Gioace cine ce-a giuca
Io mi-oi giuca vecina
Cîteodată-mi prinde bine
Și cu ciurul și cu sîta,
Cîteodată și cu gura.

Drd. DELIA ANAMARIA RĂCHIȘAN

Puterea blestemului – alterarea relației de consangvinitate

În momentul de față, nu există o clasificare, a baladei, unanim acceptată. De exemplu, după G.Dem. Teodorescu există balade: solare și superstițioase, istorice, haiducești, domestice¹, după Al. Amzulescu, baladele sunt: fantastice, vitejești, păstorești, despre curtea feudală, familiale², după Mihai Pop și Pavel Ruxăndoiu, cântecul epic fantastico-mitologic³ este de factură eroică (cântec epic eroic, haiducesc, al răscoalelor populare) și de natură coercitivă (relația uman-suprauman), balada nuvelistică (relația soț-soție, ginere-soacră etc.). Cercetătorii amintiți nu omit relațiile de rudenie, însă cel care așază raporturile de rudenie la baza unei tipologii a folclorului românesc este D. Caracostea. Acesta conjugă realitatea socială a vieții de familie cu realitatea formelor de artă: „*primul grup cuprinde diversele raporturi care unesc iubitul cu iubita, fata tânără cu flăcăul. Urmează grupurile: părinți și copii, soț și soție, frate și soră, soacră și noră, naș și fin*“.⁴ Nu trebuie să omitem faptul că textele folclorice (baladele) erau spuse în anumite contexte situaționale (de obicei, la masa mare de nuntă) și nu trebuiau separate de contextele rituale (ceremoniale), de obiceiurile, credințele mentalității de tip tradițional. În interiorul oricărui grup social intervin disensiuni. Uneori, însă, conflictele capătă amploare și se manifestă sub forma unei acțiuni verbale maligne, cunoscută sub denumirea de *blestem*. Blestemul, mizând pe puterea cuvântului, funcționează ca un filtru, devine o modalitate de a modifica destinul, celui în cauză, aspiră să concureze cu normalul/să se identifice cu el. Ipoteza existenței protagoniștilor care intră în *contact* cu blestemul este una ciudată și incredibilă; baladele oferă o alternativă, iar variantele deschid posibilitatea unor interpretări multiple, nicidecum definitive. În cadrul celor trei balade, respectiv: *Se însoară Iancu – Vodă cu fata lui Letin bogatul* (*Cântecul Letinului, Cântecul Nunului*), *Vidros* (*Antofița al lui Vioară*), *Mistriceanul* (*Șarpele, Cântecul șarpelui, Balaurul, Blestemul*), un rol aparte îl conferă blestemul, indiferent dacă acesta este săvârșit de soacră, tată sau mamă.

În cele trei texte, blestemul are la bază o cauză:

1. mirele, în loc să-i rupă cheutoarea, îi sfășie, soacrei, cămașa;
2. Antofița încalcă interdicția impusă de tatăl său și pescuiește în Vidros;

3. plânsul prematur al copilului;

Blestemul poate să fie rostit la mânie (*Cântecul Letinului, Mistriceanul*), survine atunci când interdicția nu este respectată (*Vidros*), are menirea de a umili, disprețui pe cineva este aproape sinonim cu dezgustul, înjurătura.

Ideea de blestem apare și în Biblie. Dumnezeu binecuvântează⁵ perechea adamică, după care, datorită neascultării (Eva și Adam

gustă din fructul oprit) substituie binecuvântarea cu blestemul, acesta fiind o formă de pedeapsă⁶. În urma comiterii fratricidului (Cain îl ucide pe, fratele său, Abel), Dumnezeu pune blestemul pe seama pământului: „*și acum ești blestemat de pământul care și-a deschis gura sa, ca să primească sângele fratelui tău din mâna ta*“.⁷ Ideea de blestem este (re)prezentată și de cuvântul grecesc *anatema* și apare și în *Epistola către Galateni a Sfântului apostol Pavel*: „*Dar chiar dacă noi sau un înger din cer v-ar vesti altă Evanghelie decât aceea pe care v-am vestit-o - să fie anatema!*“/⁸ „*Dacă vă propovăduiește cineva altceva decât ați primit - să fie anatema!*“⁸ Observăm că blestemul nu poate să fie contracarat, căci puterea sa de a provoca realitatea este imensă. Relația dintre părinți și copii, pe cât este de simplă și de veche, pe atât este de puternică, având rol de liant între membrii unei familii, indiferent de distanță (aproape-departe), în momentele fundamentale ale existenței umane: naștere, căsătorie, moarte etc. Relațiile *mamă-copil, tată-copil* vizează relația directă, de consangvinitate și nu trebuie să genereze blestemul. Se impune, de la sine, o întrebare: cel/cea care blestemă (*mama-soacră, tatăl, mama*) este conștient(ă) sau inconștient(ă) de repercusiunile actului comis? Indiferent dacă blestemul vine din partea mamei (mama miresei/mama lui Mistricean)/din partea tatălui (Vioară), destinul celui blestemat se modifică. Datorită blestemului, *puterea sângelui*, relația de consangvinitate va fi *alterată*. În cele trei balade apare forța cuvântului și așa cum precizează și profesorul Nicolae Constantinescu: „*blestemul se împlinește, acționează ca o forță implacabilă asupra destinului omului, fiind cu atât mai eficient cu cât vine din partea ființei celei mai apropiate, mama*“.⁹ Orice act nonverbal sau verbalizat are în gândirea de tip tradițional un caracter motivat, cu atât mai mult imprecizia, acțiune verbală malignă ce se realizează ca un factor perturbator, intenționat, orientat asupra unei persoane, cu atât mai mult blestemul de mamă.

În momentul în care mirele îi sfășie soacrei cămașa se face vinovat de fapta comisă și trebuie să suporte consecințele: „*Cu nașu-tău să te-ntreci/ și calul să te trântescă/ Mâna dreaptă să-ți scrântească,/ Iar pe-a stângă*

să ți-o frângă;/ Domnul zilele-ți sfârșească,/ Fie voia cea cerească! „(Se-nsoară Iancu-Vodă cu fata lui Letin bogatul). Deși nașul a săvârșit

4796

I-os feciorul acela
Cu cuțitu nu știu da.
Dau cu bota, săraca!

4797

Io cu pană cu verdeață,
Mîndra me cu pruncu-n
brață.
Io cu pană și cu struț
Mîndra me cu legănuț.

4798

Mîndra me s-o betejit,
De spălatu uni blid.
De-a spăla și lingurile
O scutură zgîrciurile.

4799

Fost-am fecioraș de popă
Ș-am ajuns de dat la dobă.
Ș-am fost fecior de diac,
Și-s bun numa spînzurat.

Strigături de nuntă

4800

Horesc la mireasă:

Hăi, tu dragă de mireasă,
Din cornuț de după masă,
Te-ai păzât de măritat
Ca ruja de scuturat.
Te-ai păzât de credințat
Ca ruja de veștejât.
Fetele-or mere la joc,
Tu-i pune ciupa pă foc.
Când fetele or învârti,
Tu-i șede și-i ciupăi.

4801

Taci, mireasă, nu zdera
Că tăta zina-i a ta
Dipce te-ai dus la popa !
Ca să vezi beserica,
Crucea și vanghelia !
Gata-i de fetia ta !

Nu-i puțin să nu ajungă și mult să nu treacă.

4802

Plânge, mireasă și zdeară,
Nu ți-i si fată la vară.
Nu-i plezi straturi cu flori
Nici nu-i înstruța feciori.
Nu-i plezi straturi cu struț,
Nici nu-i înstruța drăguț!

4803

Strigături la mire:

Măi mire cu păru creț,
Ai grije ce târguiești,
C-aiesta nu-i târg de țară
Să cumperi și să vinzi iară.
Nici nu-i măr putregăios
Ca să-l muști și să-l țâpi jos.
Că-i o pară mălăiață,
Și ți-a si p-a ta viață.

4804

Mai multe fete strigă:

Hăi măi mire, fătău meu,
Nu-ți ținea pretina rău.
Că de ți-a greși odată,
O sărută și o iartă.
Ț-a greși a doua oară,
Sărut-o și iart-o iară!

4805

Sui, măi mire, în cireș,
Și te uită ce-ai ales.
O bumbușcă mohorâtă,
Nu ți-a si lumea urâtă.
O bumbușcă albineață,
Ț-a si drag p-a ta viață!
Măi mire, de nu-i si bun,
Ploaie-te ploaie din tun,
Pă mireasă ploaie deasă,
De n-a si găzdoaie-n casa!

4806

Uită-te, măi mire, bine,
Cine șade lângă tine.
O floare mândră din laz,
Nu o ține cu năcaz,
Nici cu lacrimi pe obraz.

probele în locul mirelui, în momentul în care blestemul soacrei se abate asupra eroului, substituția nu mai funcționează, *părintele spiritual* nu poate contracara forța blestemului. La fel se întâmplă și în cazul lui Antofiță, este blestemat de tată, deoarece a pescuit în Vidros: „*Să te-nsori de nouă ori,/ Să faci nouă feciori,/ Când o fi l-al zecelea,/ Să-ți faci și de-o coconiță/ Să-ți dea apă la temniță!*” (*Antofiță al lui Vioară*). Dorința eroului de a prinde peștele fabulos a avut consecințe tragice pentru ceilalți pescari: „*Toți năvodarii i-a-necat,/ Numai Antofiță a scăpat*”. În alte variante, finalul nu este tragic, pescarii sunt readuși la viață, tatăl lui Antofiță îi învie punându-le în gură fierea unui pui de vidră. Observăm similitudini cu *Loștrița* lui V. Voiculescu - trebuie să parcurgă probe de inițiere pentru a se putea căsători - vrea să prindă peștele. Cântecul epic se putea termina cu prinderea peștelui, fiindcă în folclorul nostru, prinderea marelui pește asigură trăinicia în familie, în viață - tema sacrificiului pentru a asigura durabilitatea unui fapt: „*Cu carne de-a lui/ Nunta și-o nuntiră,/ Cu oasele lui/ Case-or mărtăciră,/ Cu solzi de-ai lui/ Case-or șindriliră,/ Cu sângele lui/ Case-or zugrăviră!*” În *Cântecul Nunului* întrezărim caracterul eroic al baladei, în *Vidros* - aspectul coercitiv. Atât mirele neîndemânatic, cât și Antofiță, care încalcă interdicția, reprezintă un model negativ de comportament, model sancționat de colectivitatea tradițională, model ce nu poate avea decât un final tragic. În cazul celor doi, blestemul este produsul unor acte conștiente. Eroii au comis un *hybris*, iar fapta lor trebuie sancționată. În schimb, plânsul prematur al copilului (*Mistriceanul*), la care se adugă și supărarea mamei: „*Mă-sa-n grab' în cas' intra/ și de prag să-mpiedica,/ La un deget să lovea*”,¹⁰ nu ar trebui să genereze blestemul, ci cântecul de leagăn. Cântecul de leagăn are ca funcție principală urarea. În textul de bază (arhitext), urarea mamei putea să aibă un sens pozitiv: urarea de a avea noroc. Comunicarea este unidirecțională (de la mamă la copil/ emițător-receptor). Versul „*Nani-mi-te, liuliu-mi-te*”, pare a defini

imaginea mamei iubitoare, ocrotitoare cu puiul de om, neajutorat. Următorul vers: „*Pui de șarpe sugă-mi-te*”, produce o ruptură. Vorbele ei sunt asemenea unui bumerang, asemenea unei crime abominabile. În basme, plânsul copilului nu este drastic sancționat, din contră, i se oferă *câte-n lună*

Foto: Colecția F. Sătenu, obiecte muzeu Budești

și-n stele, doar pentru a înceta din plâns. În cele două balade (*Cântecul Nunului*, *Vidros*), deși eroii sunt neinițiati – au o vârstă care îi face răspunzători de fapta comisă, sunt maturi, pe când Mistriceanul este abia un nou-născut care nu a apucat a săvârși rele; la o primă vedere, singura lui vină este aceea de a se fi născut.

Analizând cu atenție textul, putem emite ipoteza că nu este vina copilului de a se fi născut, ci este vina mamei de a fi născut, o vină asumată, care exclude sentimental tragicului, căci mama are datoria de a determina, prin orice mijloc, inițierea treptată a copilului, ceea ce implică o structură de rol. Conform opiniei emise de Sabina Ispas, blestemul „*nu este cauza dramei, ci un răspuns dat condiției sociale anormale a noului născut*”,¹¹ Amplasarea casei într-un loc izolat, sugerează lipsa comunicării cu alți semenii, singurătatea femeii. Putem presupune că mama este *neculturalizată*, dat fiind rostirea unui blestem iresponsabil și nejustificat. Relația *moașă-copil-mamă*, nu este suprimată: „*Moașă-sa mi l-a moșit,/ Buricelul i-a tăiat,/ În lapte dulce l-a scăldat,/ În procoave l-a-nfășat,/ La leagăn l-a aruncat,*”. Putem emite ipoteza că moașa de neam/ de buric a săvârșit integrarea copilului în lumea *albă*, dar nu a reușit să o (re)integreze, pe mamă, în normal. Pe de o parte, copilul ar putea fi din flori(bastard). Mama a comis un păcat, a încălcat regulile impuse de colectivitatea de tip tradițional, producând o ruptură, un dezechilibru în interiorul acesteia. Comunitatea sancționează abaterea de la buna conduită morală(mai demult, prin întrunirea bătrânilor din sat¹²/ prin strigarea peste sat). Or, blestemul ar putea reprezenta, pentru mamă, un fel de supapă, menită să o elibereze afectiv de constrângerile la care va fi supusă sau să o descătușeze de o anumită presiune de ordin psihic(funcția psihologică). Pe de altă parte, copilul are doar tată natural (biologic), deci va fi lezat afectiv. Ea, femeia, îi este și tată și mamă la un loc. Își va cunoaște rudele din partea mamei (descendențămaternală/matriliniară/uterină), nu și pe cele din partea tatălui (linie paternă/patriliniară/agnatică). Copilul va fi botezat(nu știm dacă, aici, funcționează substituția *moașă-nașă*¹³), dar va moșteni numele de familie de la mamă. În mod normal, patronimicul, de la tată la copil, este un însemn de identitate și are menirea de a asigura unitate, coeziune. Va avea un alt statut față de alți copii, va fi prejudiciat din mai multe puncte de vedere. Numele lui (prenumele) (de)numește un animal sălbatic (*Mistricean>mistreț*), iar în cazul eroilor principali, numele, „*se sudează cu imaginea fizică și morală a purtătorului*.”¹⁴ Dintr-un nume comun s-a ajuns la un substantiv propriu, astfel încât majuscula adâncește semnificația numelui: „*Numele propriu nu denumește în același plan cu numele comune, ci utilizează o a doua modalitate denominativă, ce individualizează și comunică,*”¹⁵ Numele a fost golit de conținutul conceptual pe care l-a avut ca apelativ; dintr-un nume comun, uzat (mistreț) s-a ajuns la unul plin de imagini (Mistricean). Blestemul mamei nu poate fi încadrat într-un context logic. Putem presupune că în lipsa tatălui, ea, încearcă să-și călească pruncul: „*pui de șarpe sugă-mi-te,*”. Gestul poate fi inclus în cadrul unui ritual de inițiere, interceptat și la G. Frazer: „*flăcăul moare ca om și revine la viață ca animal, sufletul animalului se află în el, iar sufletul său omenesc e în animal*.”¹⁶ Mistricean refuză conviețuirea cu șarpele casei: „*Refuzul*

4807

Măi mire, pă cum te ții,
Hădă mireasă-ți mângâi:
Pă obraz tăta-i bureți,
Ochii ca la huhurezi.
Pă obraz tăta-i pestriță,
Ochii ca la veveriță.

4808

Mireasa:

Măieran, crenguță verde,
Rămas bun, feciori și fete.
Horiți și vă veseliți,
Nu fiți ca mine, scârbiți.
Că bugăt mi-s io scârbită
Că mă aflu credințată.
Că bugăt mi-s supărată,
Că mă aflu cununată.

4809

La mireasă:

Mireasă, cunună albă,
La tăta lumea ești dragă.
Numa mâne-ta, urâtă,
Că dipt-ace te mărită!

4810

Măieran, de subt icoană,
Mireasa noastă-i cocoană.
Niciodată n-o fo' fată
Și să află supărată.
Niciodată n-o fetit,
Și să află-n nevestit.
Taci, mireasă, nu zdera,
Las să zdere mirele,
Că mere de ginere!

**Te uiți cu un ochi la fărînă
Și cu altu la slănină.**

4811

Unei mirese fără tată:

Hăi tu dragă de mireasă,
Tu de nuntă te-ai gătat,
Pă tată satu la-i chemat,
La tată-tău n-ai mânat
Să să gate și să zie
La a ta căsătorie,
Și c-un pahar să-ți închie.
C-așa-nchină părinții
Când căsătoresc pruncii.
Așa-nchină mamele
Când mărită fetele.

4812

Frundză-n fag, frundză su'
fag,
Ieși mămucă, până-n prag,
Și-mi tomne cununa-n cap.
De-i tomni-o dumăta,
I-a si dragă tigneala.
De-or tomni-o străinii,
Șohănit nu i-a tigni!

4813

Mireasă din neamu meu,
Ascultă ce-oi zice eu:
Și io-am fo' fată ca tine,
Măritată nu mi-i bine.
Și io-am fo' ca tine, fată,
Nu mi-i bine măritată.

4814

Mireasă, mirele tău,
La multe le pare rău,
Și la fete de birău.

acesta semnifică, pe de altă parte, neintegrarea în familia care nu-l poate asimila“¹⁷ La nivelul textului *Mistriceanul*, întâlnit în culegerea lui Al. Amzulescu, apare o contradicție: „*Pui de șarpe sugă-mi-te/ De sub talpa casei noastre*„, șarpele de casă este considerat ceasornicul casei: „*este blând, mănâncă lapte din blid, alături de copii. El nu face rău, nu trebuie omorât, căci el simbolizează chiar norocul casei*„¹⁸ În textul epic se produce o mutație – șarpele de casă se va metamorfoza într-un șarpe-balaur. Înghițirea pe jumătate, (întâlnită și la G. Frazer) ar putea fi o rămășiță a unui străvechi „*rit de inițiere*„¹⁹. Șarpele este un *instrument* de accedere umană, ceea ce implică transferul de putere dinspre un animal cu valoare de totem spre ființa *nelumită*, în vederea inițierii acesteia. Șerban Anghelescu oferă o altă interpretare, deosebit de interesantă. Acesta pornește de la premisa că alăptarea reprezintă un act de comuniune, iar blestemul matern este consecința unei alăptări ratate: „*Copilul incapabil să sugă pacific este condamnat să fie supt la rândul lui, dar și șarpele eșuează, înghite doar pe jumătate prada predestinată. Primul eșec îl generează pe al doilea*“²⁰ O serie de autori au avut în vedere simbolistica șarpelui, printre aceștia se numără: Mihai Coman, Jean Paul Clébert, Luc Benoist, Ivan Evseev, Ovidiu Bîrlea, Romulus Vulcănescu, Jean Chevalier, Alain Gheerbrant. Analizând interpretările date șarpelui de autorii enumerați anterior, ajungem la diverse postulate, printre care, la aceea, că șarpele ar fi și simbol al fecundității²¹. Fără a absolutiza, șarpele ar putea fi un substitut al tatălui. Analizând blestemul mamei și din alte variante, acțiunea mamei ce pare la prima vedere un act de prejudiciere, poate fi considerată un act de *refacere*. După Mircea Eliade, șarpele este o imagine hierofanică, dublu semantizată - pozitivă și negativă - forța invocată în sprijinul umanului sau capabilă să perturbe echilibrul, obligându-l pe individ să depășească anumite probe ale inițierii. Fără a considera epuizate aceste interpretări, observăm că, în cadrul baladelor (indiferent dacă erau de factură eroică/coercitivă), relațiile de rudenie (mamă-fiu, soacră-ginere, tată-fiu) s-au menținut până în zilele noastre (chiar dacă a crescut numărul variantelor), iar atunci când apăreau anomalii (blestemul) se urmărea, de fapt, restabilirea echilibrului, respectarea tradiției, a bătrânilor, a părinților de către copii.

There is no classification, in this moment of the ballad. Many authors don't forget family relations, but the one that considers that puts the family bondings at the basis of a Romanian folklore typology is D. Caracostea.

In the interior of any social group may appear dissensions. Sometimes the conflicts take great dimensions and gets the form of a malign verbal structure, known under the name of curse.

In the analyzed ballads (*Vidros, Mistriceanul, Cântecul Nunului*) the curse comes from very close persons, such as father, mother or mother in law and has the power to modify the destiny of the one in cause and can alterate the blood relationship.

We can't forget that ballads were said only incertain special context, such as the wedding and they weren't supposed to be separated from ritual contexts, customs. When anomalies (the curse) appeared, the

La masă nu se îmbătrânește niciodată.

reestablishment of the equilibrium was being followed, the keeping of tradition, the respect of the old, of the parents by their children.

NOTE:

1. G. Dem. Teodorescu, *Poezii populare române*, Editura Minerva, București, vol., 1985, p. 5-104;
2. Al. Amzulescu, *Balade populare românești*, Editura Minerva, București, p. 168-186;
3. Mihai Pop, Pavel Ruxândoiu, *Folclorul literar în contextul culturii populare românești*, Editura Grai și Suflet, București, 2001, p. 445-490;
4. D. Caracostea, *Schiță tipologică a baladei poporane românești în Poezia tradițională română*, ERL, București, vol. II, 1948, p. 384;
5. *Biblia sau Sfânta Scriptură*. Tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Justin, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997, Facerea 1-2:
 „și Dumnezeu i-a binecuvântat, zicând: <<Creșteti și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l supuneți; stăpâniți peste peștii mării, peste păsările cerului, peste toate animalele, peste toate vietățile ce se mișcă pe pământ și peste tot pământul!>>“
6. idem, Facerea 3-4;
 „Zis-a Domnul Dumnezeu către șarpe: <<Pentru ce ai făcut aceasta, blestemat să fii între toate animalele... Dușmănie voi pune între tine și între femeie, între sămânța ta și sămânța ei; aceasta îți va zdrobi capul, iar tu îi vei înțepa călcâiul>>“
 „Iar femeii i-a zis: <<... în dureri vei naște copii; atrasă vei fi către bărbatul tău și el te va stăpâni>>“.
7. idem, Facerea 3-4;
 „Iar lui Adam i-a zis: <<... În sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea ta, până te vei întoarce în pământul din care ești luat; căci pământ ești și în pământ te vei întoarce>>“.
7. ibidem, Facerea 3-4;
8. ibidem, Galateni, 1-2;
 Cuvântul anathema provine din verbul grecesc anatithêmi (ana>sus, în sus, tithêmi> pun, așez). Acest cuvânt, la ortodocși, denumește pedeapsa cea mai cumplită pe care o poate primi un om; echivalează cu neprimirea în locul de veci, pieirea veșnică, excluderea din biserică. Anatema este „lucrul așezat sus, pe altar, pentru a fi adus ca ofrandă zeilor“ (după Dan Horia Mazilu, *O istorie a blestemului*, Editura Polirom Iași, 2001, p. 86);
9. Nicolae Constantinescu, *Etnologia și folclorul relațiilor de rudenie*, Editura Univers, București, 2000, p. 190;
10. Al. Amzulescu, *Balade populare românești*, Editura Minerva, 1988, p. 26;
11. Sabina Ispas, *Povestea cântată*, Editura Viitorul Românesc, București, 2001, p. 144;
12. Romulus Vulcănescu, *Etnologie juridică*, Editura Academiei, București, 1970, p. 51-55;
13. Nicolae Constantinescu, idem, p. 130;
14. G. Ibrăileanu, *Studii literare*, Editura Minerva, București, vol II, 1979, p. 55;
15. Mircea Borcila, *Numele propriu în textul narativ în rev. Steaua, Anul LII, nr. 2, 2001, p. 67;*
16. G. Frazer, *Creanga de aur*, Editura Minerva, București, 1980, p. 142-160;
17. Sabina Ispas, idem p. 145;
18. Ion Mușlea, Ovidiu Bîrlea, „Tipologia folclorului. Din răspunsurile la chestionarele lui B. P. Hasdeu“, Editura Minerva, București, 1970, p. 288;
19. Eugen Agrigoroaiei apud Nicolae Constantinescu, p. 192;
20. Șerban Angheliescu, *Agon*, Editura Ex Ponto, Constanța, 1999, p. 62;
21. Jean Chevalier, Alain Gherbrant, *Dicționar de simboluri*, Editura Artemis, 1995, p. 309;
- Jean Paul Clébert, *Bestiar fabulos. Dicționar de simboluri animale*, Editura Artemis, Cavallioti, București, 1995, p. 274;

4815

Când a fi nunta mândrii,
 Io m-oi culca ș-oi durni
 Pă pragu bisericii,
 Să văd cine m-a trezi.
 De m-a trezi mirele,
 Atâte is zilele.
 De m-a trezi mireasa,
 Atâta i-i viața.

(Codrea Ana a Pălăguții)

4816

Mireasă mândru tomnită,
 Ce stai așa bănuită?
 Or amu te nădăiești,
 Că mirele nu-l iubești?
 Mie-mi pare pă văzut
 Că nu te-a mânca amar mult.
 Mie-mi pare din părere
 Că nu te-or mânca multe
 rele.

4817

Fetele până fetesc
 Tăt de măritat gândesc.
 Da după ce să mărită
 Două-tri zile-i hrănită.
 Nu-i bărbatu așa bun
 Să nu-ți deie câte-un pumn.
 Nici soacră-ta nu ți-i mamă
 Să gândești că nu-l
 îndeamnă.
 Nici cumnatele nurori,
 Să te sfătuiești tu lor!

4818

Mireasă, de-amu nainte
 Cărările ți-s oprite,
 Numa tri ți-s năpustite:
 La moară și după apă,
 Și la mă-ta câte-odată.

4819

Zăs-am mamă, către tine,
 Să ții dzăle pântru mine.
 Văd mamă, că ți-ai ținut,
 Miercurea și vinerea,
 Să mă poți înștrăina,
 Îștrăina-m-a mândru
 Ca vântuțu cel de-amu.